

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 799/2013-15

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 18. decembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. S. B., J., zastúpeného advokátom JUDr. V. G., P., ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7 Cdo 87/2013 z 15. mája 2013, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. S. B. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. augusta 2013 doručená sťažnosť Ing. S. B., J. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. V. G., P. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 7 Cdo

87/2013 z 15. mája 2013 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“), ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol účastníkom konania vedeného Okresným súdom Senica (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 172/2010 v procesnom postavení žalobcu. Okresný súd rozsudkom č. k. 11 C 172/2010-104 z 2. februára 2011 konanie v časti o zaplatenie sumy 77,14 € zastavil a v ostatnej časti žalobu zamietol, pričom sťažovateľa zaviazal na náhradu trov konania.

Proti rozsudku okresného súdu č. k. 11 C 172/2010-104 z 2. februára 2011 podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 11 Co 106/2011-128 z 21. marca 2012 tak, že ním potvrdil odvolaním napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa.

Proti označenému rozsudku krajského súdu č. k. 11 Co 106/2011-128 z 21. marca 2012 podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým uznesením tak, že dovolacie konanie zastavil a účastníkom náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Najvyšší súd citovaným uznesením, dovolanie dovolateľa zastavil bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia, s prihliadnutím na § 243c O. s. p. a na § 104 ods. 2 O. s. p. Slovné odôvodnil nesplnením podmienky dovolacieho konania, nezaložením plnomocenstva do spisu, udeleného advokátovi na jeho zastupovanie v dovolacom konaní.

Sťažovateľ poukazuje na § 243a ods. 1 O. s. p. a je to aj v návrhu dovolania na str. 2 ods. 3, kedy dovolací súd rozhoduje spravidla bez pojednávania, iné chyby či nedostatky nie sú dovolateľovi vytýkané, povinné zastúpenie pred dovolacím súdom nemá ani žalovaná, sťažovateľ má za to, že bol daný predpoklad meritórne rozhodnúť vo veci samej i bez povinného zastúpenia advokátom dovolateľa pred dovolacím súdom.

Sťažovateľ na výzvu okresného súdu o udelenie plnomocenstva na povinné zastúpenie v dovolacom konaní, reagoval žiadosťou o predĺženie termínu. /je i obsahom uznesenia najvyššieho súdu/, no pre nekalé praktiky „vydieranie“ advokátmi rezignoval... Sú to objektívne dôvody, ktoré povinné zastúpenie pred dovolacím súdom neriešia, je ale opak preukázaný.

Zastavením dovolacieho konania pod sp. zn. 7 Cdo 87/2013, dovolací súd neumožnil dovolateľovi prístup k spravodlivosti ako najvšeobecnejšej hodnoty právneho štátu a zatĺkol právo na spravodlivé súdne konanie, chránené nie iba čl. 46 ods. 1 ústavy, ale aj čl. 6 ods. 1 dohovoru.»

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti a v jej doplnení z 13. novembra 2013 sťažovateľ žiada, aby ústavný súd takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti nezávislým a nestranným súdom podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu SR 7Cdo 87/2013 zo dňa 15. mája 2013, porušené bolo.

2. Uznesenie Najvyššieho súdu SR č. 7Cdo 87/2013 zo dňa 15. mája 2013 sa zrušuje a vec vracia Najvyššiemu súdu SR na ďalšie konanie.

3. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania v sume 331,13 € (za dva úkony právnej služby: prevzatie a príprava zastúpenia a úprava petitu sťažnosti: 2x 130,16 €, 2x paušál 7,81 €, DPH 55,19 €) na účet jeho právneho zástupcu do dvoch mesiacov od tohto nálezu“.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu všeobecný súd nemôže porušiť základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ak koná vo veci v súlade s procesnoprávnymi predpismi upravujúcimi postupy v občianskoprávnom konaní (m. m. I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97, II. ÚS 81/00). Takýmto predpisom je vo veci sťažovateľa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších právnych predpisov (ďalej aj „OSP“).

Právo na súdnu ochranu sa v občianskoprávnom konaní účinne zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých občianskoprávny súd môže konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania pred občianskoprávnym súdom vrátane dovolacích konaní. V dovolacom konaní procesné podmienky upravujú § 236 a nasl. OSP. V rámci všeobecnej úpravy prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu sa v § 237 OSP výslovne uvádza, že dovolanie je prípustné, len pokiaľ ide o prípady uvedené v písmene a) až písmene g) tohto zákonného ustanovenia. Dovolanie je prípustné aj proti uzneseniu odvolacieho súdu v prípadoch uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP.

Vychádzajúc zo svojej doterajšej judikatúry, ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že otázka posúdenia, či sú splnené podmienky na uskutočnenie dovolacieho konania, patrí zásadne do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu. Z rozdelenia súdnej moci v ústave medzi ústavný súd a všeobecné súdy (čl. 124 a čl. 142 ods. 1) vyplýva, že ústavný súd nie je alternatívou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov, sústavu ktorých završuje najvyšší súd (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Zo subsidiárnej štruktúry systému ochrany ústavnosti ďalej vyplýva, že práve všeobecné súdy sú primárne zodpovedné za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie práv a slobôd vyplývajúcich z ústavy alebo dohovoru (I. ÚS 4/00), preto právomoc ústavného súdu pri ochrane práva každého účastníka konania nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. II. ÚS 13/01), alebo všeobecné súdy neposkytnú ochranu označeným základným právam sťažovateľa v súlade s ústavnoprocesnými princípmi, ktoré upravujú výkon ich právomoci.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd zásadne nie je oprávnený preskúmavať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať iba také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody, pričom skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom preskúmavania vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Na základe uvedených právnych názorov ústavný súd pri predbežnom prerokovaní preskúmal aj sťažovateľom napadnuté uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 87/2013 z 15. mája 2013, ktorým zastavil dovolacie konanie.

Najvyšší súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého uznesenia uviedol:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O. s. p.) predovšetkým skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže o dovolaní konať. Zistil, že podmienky konania nie sú splnené.

Kedykoľvek za konania prihliada súd na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať vo veci (§ 103 O. s. p.).

Ak ide o nedostatok podmienky konania, ktorý možno odstrániť, súd urobí pre to vhodné opatrenie, pritom spravidla pokračuje v konaní, ale nesmie vydať rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Ak sa nepodarí podmienky konania odstrániť, konanie zastaví (§ 104 ods. 2 O. s. p.).

V dovolacom konaní musí byť dovolateľ zastúpený advokátom, pokiaľ nemá právnické vzdelanie buď sám, alebo jeho zamestnanec (člen), ktorý za neho koná (§ 241 ods. 1 O. s. p.).

Uvedené ustanovenie zakotvuje osobitou podmienku dovolacieho konania, ktorej nedostatok je odstrániteľný, avšak len za súčinnosti dovolateľa, dovolací súd je pritom povinný skúmať (preverovať), či táto podmienka je splnená.

Okresný súd Senica uznesením z 20. novembra 2012 č. k. 11 C 172/2010-149 vyzval žalobcu, aby v lehote 10 dní odstránil vady dovolania a doručil súdu plnomocenstvo udelené advokátovi na zastupovanie v dovolacom konaní. Súčasne ho poučil (po vrátení veci Najvyšším súdom Slovenskej republiky listom z 19. septembra 2012) o náležitostiach dovolania, o povinnom zastúpení dovolateľa bez právnického vzdelania, o žiadosti o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov a o poskytovaní právnej pomoci Centrom právnej pomoci. Uznesenie bolo žalobcovi doručené do vlastných rúk 6. decembra 2012 (čl. 151). Keďže dovolateľ na výzvu súdu ani po tomto poučení nereagoval (resp. reagoval len žiadosťou o predĺženie termínu do 30. januára 2013) bol spis (2. apríla 2013) predložený Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na rozhodnutie o dovolaní.

Vzhľadom na to, že dovolateľ napriek výzve a poučeniu súdu nezaložil do spisu plnomocenstvo udelené advokátovi na jeho zastupovanie v dovolacom konaní, ani nepožiadala Centrum právnej pomoci o ustanovenie zástupcu pre dovolacie konanie z radov advokátov (opak nepreukázal) zostal nedostatok uvedenej osobitnej podmienky dovolacieho konania neodstránený. Preto musel Najvyšší súd Slovenskej republiky prihliadnuť (§ 243c O. s. p.) na ustanovenie § 104 ods. 2 O. s. p. a dovolacie konanie zastaviť bez toho, aby sa zaoberal vecnou správnosťou napadnutého rozhodnutia.“

Vychádzajúc z citovaného, ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd v napadnutom uznesení ústavne akceptovateľným spôsobom posúdil splnenie podmienok, za ktorých môže o dovolaní konať. Podľa názoru ústavného súdu nemožno napadnuté uznesenie najvyššieho súdu považovať za neodôvodnené, pričom ústavný súd nezistil ani žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup tohto súdu (v medziach skúmania podmienok dovolacieho konania, pozn.), t. j. taký, ktorý by nemal oporu v zákone.

Z uvedeného vyplýva, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a obsahom základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by ústavný súd po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 7 Cdo 87/2013 z 15. mája 2013 podľa názoru ústavného súdu nemožno (z už uvedených dôvodov) považovať za arbitrárne a nezlučiteľné s aplikovanými ustanoveniami Občianskeho súdneho poriadku, a preto je z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné.

Na tomto základe ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2013